

IZVEŠTAJ O TRGOVINI LJUDIMA

Objavila Kancelarija za nadzor i borbu protiv trgovine ljudima

12. juna 2007.

Pismo državnog sekretara Kondolize Rajs

Dragi čitaoci:

Pre dve stotine godina britanski Parlament je transatlantsku trgovinu robljem proglašio nezakonitom što je bio vrhunac višedecenijske borbe koju je predvodio Vilijam Vilberfors.

Trgovina ljudima je vid savremenog ropstva, novi oblik globalne trgovine robljem. Trgovci ljudima napadaju najslabije među nama, pre svega žene i decu, zarad profita i koristi. Namamljuju žrtve u prinudno i seksualno ropostvo. Danas nas savest opet poziva da okončamo ovakvo ponižavanje muškaraca i žena. Kao i u devetnaestom veku, predani abolicionisti širom sveta okupili su se u globalnom pokretu da bi se borili protiv ovog strašnog zločina. Predsednik Džordž V. Buš je obavezao Vladu Sjedinjenih Država da predvodi borbu protiv ovog ozbiljnog problema dvadeset prvog veka, i sve države rešene da okončaju trgovinu ljudima u Sjedinjenim Državama imaju snažnog partnera.

Sedmi godišnji *Izveštaj o trgovini ljudima* dokumentuje napore stranih vlada u sprečavanju trgovine ljudima, krivičnom gonjenju kriminalaca i zaštiti njihovih žrtava. Izveštaj istražuje čak i najmračnija mesta, poziva na odgovornost svaku zemlju, i prijateljsku i neprijateljsku, koja ne čini dovoljno u borbi protiv trgovine ljudima.

Snaga stida je mnoge podstakla na akciju i zapalila iskru dotad nečuvenih reformi, a rastuća svest dovela do značajnog napretka u borbi protiv ovog zločina i pružanju pomoći žrtvama ma gde se zatekle.

Pobeda nad trgovinom ljudima je veliki moralni izazov našeg vremena. S našim saveznicima i prijateljima, nastavljamo s naporima da se ova okrutna praksa okonča. Hvala vam što se pridružujete pokretu za ukidanje ropstva. Zajedno možemo da promenimo i izgradimo bezbedniji, slobodniji i napredniji svet za sve.

Srdačno,

Kondoliza Rajs

Uvod

Svedočenja žrtava uključena u ovaj izveštaj data su samo ilustracije radi i ne obuhvataju sve postojeće oblike trgovine. Svaka od ovih priča, nažalost, može se dogoditi gotovo svugde u svetu. Navedene su da se pokažu mnogi vidovi trgovine ljudima i raznolikost lokacija na kojima se odigravaju. Nijedna zemlja nije imuna. Sva imena žrtava navedena u ovom izveštaju izmišljena su. Fotografije na koricama Izveštaja i većina nenaslovljenih fotografija u Izveštaju nisu slike dokazanih žrtava trgovine ljudima, ali su priložene kako bi se pokazalo mnoštvo vidova eksploracije koji pomažu da se definiše trgovina ljudima i raznolikost kultura u kojima postoje žrtve trgovine ljudima.

Burma: Deca vojnici Ko Aung je rekao: „Regrutovan sam prinudno, protiv svoje volje. Jedne večeri dok smo gledali video u selu, došla su tri vojna vodnika. Proverili su da li imamo lična dokumenta i pitali da li bismo želeli da idemo u vojsku. Objasnili smo da smo maloletni i da nemamo dokumenta. Rekao sam ne i te večeri otišao kući ali je sledećeg jutra u moje selo stigla vojna jedinica za regrutovanje i zahtevala dva nova regruta. Oni koji ne mogu da plate 3000 kijata (9 dolara) moraju a idu u vojsku, rekli su. Moji roditelji nisu mogli da plate i nas ukupno devetnaestero regrutovali su i poslali u Mingladon [vojni centar za obuku].“

Namena

Stejt department je po zakonu obavezan da svake godine Kongresu Sjedinjenih Država podnese izveštaj o naporima stranih vlada usmerenim na ukidanje teških oblika trgovine ljudima. Ovaj izveštaj je sedmi godišnji izveštaj o trgovini ljudima. Namjenjen je podizanju globalne svesti, isticanju napora međunarodne zajednice i ohrabrenju stranih vlada da preduzimaju efikasne korake u borbi protiv svih oblika trgovine ljudima.

Američki zakon koji reguliše napore protiv trgovine ljudima, Zakon o zaštiti žrtava trgovine ljudima (TVPA) iz 2000. godine, kako je izmenjen, ističe da je cilj borbe protiv trgovine ljudima kažnjavanje trgovaca ljudima, zaštita njihovih žrtava i sprečavanje trgovine ljudima. Oslobođenje osoba koje su u uslovima nalik ropstvu jeste krajnji cilj ovog izveštaja i politike Američke vlade u vezi sa borbom protiv trgovine ljudima.

Trgovina ljudima je višedimenzionalna pretnja. Ona pojedincima ukida osnova ljudska prava i slobode, povećava zdravstvene rizike na globalnom nivou i pospešuje porast organizovanog kriminala.

Trgovina ljudima ima razarajući efekat na individualne žrtve, koje su izložene fizičkom i emocionalnom zlostavljanju, silovanjima, pretnjama upućenim njima lično i njihovim porodicama, krađi dokumenata, pa čak i smrti. Međutim, uticaj trgovine ljudima prevaziđa individualne žrtve; te podriva zdravlje, sigurnost i bezbednost svih država.

Sve veća zajednica država čini značajne napore da se ovaj svirepi zločin eliminiše. Kako je izneto u TVPA, zemlja koja ne uspe da napravi značajne napore u poštovanju minimuma standarda za ukidanje trgovine ljudima, u ovom izveštaju se klasificuje u „Nivo 3“. Takva ocena može uticati na uskraćivanje pomoći koju toj zemlji Sjedinjene Države pružaju u oblastima koje se ne odnose na humanitarne potrebe i trgovinu. U proceni naporâ stranih vlada, Izveštaj o trgovini ljudima ističe krivično gonjenje, zaštitu i prevenciju. Ali i pristup trgovini ljudima iz vizure žrtve jednak je zahteva od nas da se pozabavimo i spasavanjem, rehabilitacijom i reintegracijom.

Ove godine se navršava dvesta godina od ukidanja transatlantske trgovine robljem. Da bi pokret koji je predvodio britanski parlamentarac Vilijam Vilberfors uspeo, bile su potrebne decenije. Bilo je neophodno da država produbi i proširi definiciju ljudskog dostojaštva. Bilo je neophodno da se država izjasni da su moralne vrednosti iznad komercijalnih interesa. Ništa manje se ne traži ni danas

od svake države koja se prihvata izazova koji predstavlja ukidanje trgovine ljudima, oblika savremenog ropstva.

Kambodža: Trgovina decom zarad seksualne eksploracije Sestre, desetogodišnja Naren i dvanaestogodišnja Siti živele su u Pnom Penu. Njihovi roditelji su pristali da dovedu devojčice u iznajmljeni stan jednog Nemca zarad seksa za koji će dobiti novac. Dok su bili u stanu, Nemac je devojčice seksualno zlostavljao i zlostavljanje snimio video-kamerom. Na osnovu dojave jednog suseda, devojčice je spasila izvesna nevladina organizacija. Svedočile su protiv Nemca i svojih roditelja.

Pre više od 150 godina, Sjedinjene Države su vodile razoran rat čiji je vrhunac bio ukidanje ropstva u ovoj zemlji. Mada je većina država ukinula ropstvo kao praksu koju država sankcionise, pojavio se moderni oblik ljudskog ropstva. To je rastuća globalna pretnja životu i slobodi miliona muškaraca, žena i dece. Danas, samo u najbrutalnijim i najrepresivnjim režimima, kao što su Burma i Severna Koreja, ropstvo je i dalje pod pokroviteljstvom države. Umesto toga, u trgovinu ljudima su često uključene organizovane kriminalne grupe koje zarađuju ogromne svote novca na račun žrtava trgovine ljudima i naših društava.

Definicija „trgovine ljudima“

Zakon o zaštiti žrtava trgovine ljudima definiše „težak vid trgovine ljudima“ kao:

- (a) seks trafiking gde je komercijalni seksualni odnos iznuđen silom, prevarom ili prisilom, ili gde osoba primorana da učestvuje u takvom odnosu nije napunila osamnaest godina; ili
- (b) regrutovanje, sakrivanje, prevoz, obezbeđivanje ili nabavljanje osobe za rad ili usluge upotrebom sile, prevare ili prisile u svrhu podvrgavanja prisilnom ropstvu, ropskom radu, dužničkom ropstvu ili ropstvu.

Žrtva ne mora biti fizički transportovana s jedne lokacije na drugu da bi zločin bio klasifikovan u okviru ovih definicija.

Indija: Prinudni rad Kad je Akešu bilo pet godina, igrao se sa svojim drugarima u selu i tada su se neki ljudi dovezli u selo i pitali dečake žele li da vide „video“. Dečaci su se potrpali pozadi u vozilo i odvezli su ih u mesto udaljeno 320 kilometara. Danima su bili zaključani i bez hrane i tukli su ih. Trgovci ljudima su oteli ovu nezaštićenu decu kako bi ih prinudili da tkaju čilime. Dečake su držali devet godina. Dvojica Akešovih drugova nisu preživeli – jedan je ubijen kad je pokušao da pobegne a drugi je umro pošto nije lečen kad se razboleo. Dečaci su imali 14 godina kad su spaseni i jedva su bili u stanju da govore. Bili su pothranjeni i ranjeni ali napokon slobodni.

Opseg i priroda savremenog ropstva

Zajednički imenilac raznih vidova trgovine ljudima jeste upotreba sile, prevare ili prinude u cilju eksploracije pojedinca zarad profita. Žrtva može biti podvrgнутa radnoj eksploraciji, seksualnoj eksploraciji ili obema. Radna eksploracija uključuje ropstvo, prinudni rad i dužničko ropstvo. Seksualna eksploracija obično uključuje zlostavljanje u okviru komercijalne seks industrije. U drugim slučajevima, pojedinci, koji često zahtevaju i seks kao i rad, eksploratišu žrtve u privatnim kućama. Upotreba sile ili prinude može biti direktna i fizička ili psihička.

Postoji širok spektar procena u oblasti i veličini modernog ropstva. Međunarodna organizacija za rad (ILO) – organ Ujedinjenih nacija zadužen za pitanja radnog standarda, zapošljavanja i socijalne zaštite

– procenjuje da je 12,3 miliona ljudi na prinudnom radu, ropskom radu, prinudnom dečjem radu i u seksualnom ropstvu u svakom trenutku; druge procene se kreću između 4 miliona i 27 miliona.

Prema istraživanju koje je sponzorisala Vlada Sjedinjenih Država a koje je završeno 2006. godine, otprilike 800.000 žrtava trgovine ljudima svake godine prelazi međunarodne granice, što ne uključuje milione osoba koje su žrtve trgovine ljudima unutar granica sopstvene države. Oko 80 procenata transnacionalnih žrtava su žene i deca, a čak i do 50 procenata su maloletnici. Većina transnacionalnih žrtava su žene kojima se trguje zarad seksualne eksploracije. Ovi brojevi ne uključuju milione žrtava širom sveta kojima se trguje u okviru njihovih nacionalnih granica zarad prinudnog ili dužničkog rada.

Trgovci robljem vrebaju ugrožene osobe. Njihov cilj su često deca i mlade žene, a njihove prevare – dovitljive i nemilosrdne, stvorene da obmanu, prinude i pridobiju poverenje potencijalnih žrtava. Veoma često ova lukavstva uključuju obećanja za bolji život kroz brak, zaposlenje ili mogućnost obrazovanja.

Nacionalna pripadnost žrtava trgovine ljudima raznolika je kao što to jesu i svetske kulture. Neki napuštaju zemlje u razvoju u potrazi za boljim životom pomoći niskokvalifikovanih poslova u prosperitetnijim zemljama. Drugi postaju žrtve prinudnog ili dužničkog rada u sopstvenim zemljama. Žene željne bolje budućnosti prijemčive se na obećanja da će dobiti posao u inostranstvu kao dečje negovateljice, spremačice ili manekenke – što su poslovi koje trgovci ljudima pretvaraju u bezizlazni košmar prostitucije. Pojedine porodice daju decu odraslim osobama, često rođacima, koji obećavaju obrazovanje i povoljne prilike, a umesto toga decu prodaju tamo gde će ih eksplorativati.

Fokus Izveštaja o trgovini ljudima za 2007.

Izveštaj o trgovini ljudima je najobimniji svetski izveštaj o naporima vlada u borbi protiv teških oblika trgovine ljudima. Ovaj izveštaj se odnosi na period od aprila 2006. do kraja marta 2007. Obuhvata zemlje koje su označene kao izvorne, tranzitne ili odredišne zemlje za zamašan broj žrtava teških oblika trgovine ljudima. Izveštaj o trgovini ljudima za 2007. predstavlja ažurirani, globalni pogled na prirodu i opseg savremenog ropsstva i široku lepezu akcija koje preduzimaju vlade širom sveta kako bi se borile protiv trgovine ljudima i iskorenile je.

Pošto se trgovina ljudima verovatno proteže na sve zemlje sveta, to što su pojedine zemlje izostavljene iz Izveštaja ukazuje samo na pomanjkanje adekvatnih informacija. Pojedinačni izveštaji za zemlje predočavaju opseg i prirodu problema trgovine ljudima, razloge zbog kojih je zemlja navedena u Izveštaju, te napore vlasti u borbi protiv trgovine ljudima. Svaki pojedinačni izveštaj takođe sadrži procenu mere u kojoj vlasti poštuju minimum standarda za ukidanje trgovine ljudima kako je to izloženo u TVPA, kao i predloge za dodatne aktivnosti u borbi protiv trgovine ljudima. U preostalom delu pojedinačnog izveštaja opisuju se naporovi svake vlade da se primene zakoni protiv trgovine ljudima, za zaštitu žrtava i prevenciju trgovine ljudima. Svaki pojedinačni izveštaj objašnjava osnovu za rangiranje određene zemlje u Nivo 1, Nivo 2, Nivo 2 Nadzorne liste, ili Nivo 3. Ako je zemlja rangirana u Nivo 2 Nadzorne liste, pojedinačni izveštaj će sadržati objašnjenje, koristeći kriterijume izložene u TVPA.

TVPA navodi tri faktora koji se uzimaju u obzir kad se određuje da li će se zemlja stvoriti u Nivo 2 (ili Nivo 2 Nadzorne liste) ili Nivo 3: 1) stepen u kojem je zemlja izvor, tranzitno područje ili odredište za teške oblike trgovine ljudima; 2) stepen u kojem vlada zemlje ne poštuje minimum standarda prema TVPA i, naročito, stepen korupcije vlade u vezi sa trgovinom ljudima; i 3) resursi i mogućnosti vlade da rade na ovim pitanjima i eliminisu teške oblike trgovine ljudima.

Neke vlade su držale konferencije i napravile timove ili nacionalne akcione planove da bi stvorile ciljeve u borbi protiv trgovine ljudima. Međutim, same konferencije, planovi i timovi nemaju veliku težinu pri proceni napora jedne zemlje. Umesto toga, ovaj izveštaj se bavi konkretnim akcijama koje

vlade preduzimaju u borbi protiv trgovine ljudima, naročito krivično gonjenje, osuđujuće presude i zatvorske kazne za trgovce ljudima, mere za zaštitu žrtava i napore u pogledu prevencije. Izveštaj ne polaže mnogo na nacrte zakona ili zakone koji još nisu doneseni. Na kraju, ovaj izveštaj se ne usredsređuje na napore vlade koji indirektno doprinose smanjenju trgovine ljudima, kao što su edukativni programi, pomoć ekonomskom razvoju ili programi u cilju povećanja polne jednakosti mada su svi ti naporci vredni pažnje.

Ruanda/Velika Britanija: Seks trafiking Kad je imala četrnaest godina, Adniti je šef, trgovac za koga je radila na pijaci u Kigaliju, rekao da ide s dvojicom muškaraca. Kazao je da će je oni odvesti da živi u inostranstvu gde će biti bezbedna i ići u školu. Kad je stigla u Veliku Britaniju, neki muškarac ju je sačekao na aerodromu i odveo u jednu kuću. Drugi muškarac je došao u kuću i silovao je. Pune dve godine tinejdžerka je primoravana da živi u zaključanoj kuhinji a puštali su je samo do toaleta i umivaonika. Muškarci su je držali u seksualnom ropstvu dok nije pobegla i zaustavila čoveka u kolima koji ju je odvezao u policiju.

Metodologija

Stejt department je ovaj izveštaj pripremio koristeći informacije američkih ambasada, zvaničnika stranih vlada, nevladinih organizacija i međunarodnih organizacija, objavljenih izveštaja, istraživačkih putovanja u sve regije i informacija dostavljenih na imejl adresu tipreport@state.gov, koja je ustanovljena za nevladine organizacije i pojedince da bi se dostavile informacije o napretku vlasti u rešavanju problema trgovine ljudima. Američke diplomatske službe izveštavale su o stanju trgovine ljudima i akcijama vlasti na osnovu podrobnog istraživanja uključujući sastanke sa širokom lepezom državnih službenika, predstavnika lokalnih i međunarodnih nevladinih organizacija, zvaničnika međunarodnih organizacija, novinara, akademika i preživelih žrtava.

Da bi sastavio ovogodišnji izveštaj, Stejt department se odlučio za novi pristup izvorima informacija za svaku zemlju da bi napravio sopstvene procene. Procena napora u borbi protiv trgovine ljudima svake vlade odvija se u procesu koji podrazumeva dva koraka:

Prvi korak: zamašan broj žrtava

Stejt department najpre određuje da li je zemlja „zemlja izvor, tranzitno područje ili odredište za zamašan broj žrtava teških oblika trgovine ljudima”, što je generalno sto i više žrtava, što je isti prag koji je korišten u prethodnim izveštajima. Neke zemlje, za koje takvi podaci ne postoje, nisu rangirane po nivoima ali su obuhvaćene Odeljkom o posebnim slučajevima pošto postoje indikacije za trgovinu ljudima.

Drugi korak: rangiranje po nivoima

Stejt department svaku zemlju obuhvaćenu Izveštajem o trgovini ljudima za 2007. godinu rangira na jednu od tri liste, koje su ovde opisane kao nivoi, u skladu sa TVPA. Ovo rangiranje je zasnovano više na opsegu vladinih akcija u borbi protiv trgovine ljudima nego na obimu problema mada je i to važno. Stejt department najpre procenjuje da li vlada u potpunosti poštuje minimum standarda po TVPA za iskorenjivanje trgovine ljudima (detaljno na stranama 228-229). Vlade koje to čine rangirane su u Nivo 1. Za ostale vlade Stejt department razmatra da li čine značajne napore da bi ispunile te standarde. Vlade koje čine značajne napore da bi ispunile minimum standarda rangirane su u Nivo 2. Vlade koje u potpunosti ne poštuju minimum standarda i ne čine značajne napore da to postignu rangirane su u Nivo 3. Na kraju se razmatraju kriterijumi Posebne nadzorne liste i, ukoliko je primenjivo, zemlje Nivoa 2 se rangiraju na Nivo 2 Nadzorne liste.

Posebna nadzorna lista – Nivo 2 Nadzorne liste

TVPA stvorio je „Posebnu nadzornu listu” u Izveštaju o trgovini ljudima za zemlje koje treba posebno nadgledati. Listu sačinjavaju: 1) zemlje Nivoa 1 iz sadašnjeg izveštaja koje su 2006. bile rangirane u Nivo 2, 2) zemlje Nivoa 2 iz sadašnjeg izveštaja koje su 2006. bile rangirane u Nivo 3, i 3) zemlje rangirane u Nivo 2 u sadašnjem izveštaju gde:

- a) absolutni broj žrtava teških oblika trgovine ljudima je veoma zamašan ili u značajnom porastu;**
- b) nema dokaza o povećanim naporima u borbi protiv teških oblika trgovine ljudima u odnosu na prethodnu godinu, uključujući veći broj istraga, krivičnog gonjenja i presuda za krivična dela trgovine ljudima, veću pomoć žrtvama i manje dokaza o saučešću državnih zvaničnika u teškim oblicima trgovine ljudima; ili**
- c) utvrđeno je da zemlja čini značajne napore u cilju ispunjavanja minimuma standarda na osnovu obavezivanja zemlje da preduzme dodatne korake u narednoj godini.**

Ovu kategoriju (uključujući a, b i c) Stejt department naziva „Nivo 2 Nadzorne liste”. U Izveštaju iz juna 2006. Nivo 2 Nadzorne liste obuhvatio je 32 zemlje. Sa dve zemlje koje su reevaluirane kao zemlje Nivoa 2 Nadzorne liste u septembru 2006. i pet zemalja koje spadaju u prve dve kategorije gore navedene (prešle iz nivoa na kojem su bile u Izveštaju o trgovini ljudima za 2005. na sledeći nivo u Izveštaju o trgovini ljudima za 2006.), ovih 39 zemalja je obuhvaćeno „Privremenom procenom” koju je Stejt department objavio 1. februara 2007.

Od 34 zemlje Nivoa 2 Nadzorne liste u vreme Privremene procene, njih 10 je prešlo u Nivo 2 u ovom izveštaju, dok je 7 palo na Nivo 3, a 17 je i dalje na Nivo 2 Nadzorne liste. Zemlje obuhvaćene Posebnom nadzornom listom u ovom izveštaju biće preispitane u okviru privremene procene koja će Američkom kongresu biti dostavljena 1. februara 2008.

Potencijalne kazne za zemlje Nivoa 3

Vlade zemalja rangiranih u Nivo 3 mogu postati predmet izvesnih sankcija. Američka vlada može uskratiti pomoć u oblastima koje se ne odnose na humanitarne potrebe i trgovinu. Zemljama koje takvu pomoć ne primaju uskratiće se sredstva za učešće zvaničnika i službenika takvih vlada u programima obrazovne i kulturne razmene. U skladu sa TVPA, Sjedinjene Države će se protiviti da takve vlade dobiju pomoć (izuzev humanitarne, privredne i izvesne pomoći koja se tiče razvoja) od međunarodnih finansijskih institucija kao što su Međunarodni monetarni fond i Svetska banka. Ukoliko se primene, ove sankcije stupaju na snagu 1. oktobra 2007.

Sve ili deo sankcija iz TVPA mogu biti odbačene nakon što američki predsednik odredi da li bi pružanje takve pomoći vradi promovisalo ciljeve Zakona ili je drugačija odluka u nacionalnom interesu Sjedinjenih Država. TVPA takođe predviđa da se sankcije mogu odbaciti ako je neophodno da se izbegnu značajni negativni uticaji na ugrožene populacije, uključujući žene i decu. Sankcije se neće primenjivati ako predsednik utvrdi da je, nakon objavljivanja ovog izveštaja ali pre uvođenja sankcija, vlada ispunila minimum standarda ili čini značajne napore da to postigne.

Bez obzira na rangiranje, svaka zemlja, uključujući i Sjedinjene Države, može da učini više. Ni za jednu državu dati rang nije trajan. Sve zemlje moraju održavati i povećavati napore u borbi protiv trgovine ljudima.

Kako se Izveštaj koristi

Ovaj izveštaj je diplomatsko sredstvo koje Američka vlada koristi kao instrument za trajni dijalog i podsticaj i kao pomagalo u pogledu usmeravanja resursa kod krivičnog gonjenja, zaštite i programa i

politike prevencije. Stejt department će nastaviti da sa vladama radi na sadržaju izveštaja da bi povećao saradnju u cilju iskorenjivanja trgovine ljudima. U narednoj godini, a posebno u mesecima pre određivanja sankcija za zemlje Nivoa 3, Stejt department će koristiti informacije ovde prikupljene da bi efikasnije odredio programe pomoći i radio sa zemljama kojima je potrebna pomoć u borbi protiv trgovine ljudima. Stejt department se nada da će izveštaj biti katalizator za vladine i nevladine napore u borbi protiv trgovine ljudima širom sveta.

Severna Koreja/Kina: *Prisilini brak Hanuel je ispričala: „Prodali su me da budem žena četrdeset sedmogodišnjem Kinezu koji nije umeo ništa da radi i bio je veoma bolestan. Muž bi me udario i rekao: 'Ti, imaš li ti pojma koliko sam platio za tebe?' Ja nisam jedina žena iz Severne Koreje u ovom području. Kad sam popričala s još nekim, shvatile smo da su nas prodali zarad ovakvog braka.“*

Nigerija/Sjedinjene ržave: Četrnaestogodišnja Dženi je iz rodne Nigerije došla u Sjedinjene Države da bi radila u kući izvesnog para koji je takođe poreklom iz jedne afričke zemlje. Mislila je da će joj platiti da brine o njihovoj deci ali stvarnost je bila potpuno drugačija. Punih pet godina Dženi je poslodavac u više navrata silovao a njegova žena ju je tukla, ponekad i štapom, a jednom prilikom i cipelom s visokom potpeticom. Po dojavni lokalne nevladine organizacije, policija je spasila Dženi i podnela krivičnu prijavu protiv počinilaca.

Definicija „trgovine ljudima“

Zakon o zaštiti žrtava trgovine ljudima definiše „težak vid trgovine ljudima“ kao:

- (a) seks trafiking gde je komercijalni seksualni odnos iznuđen silom, prevarom ili prisilom, ili gde osoba primorana da učestvuje u takvom odnosu nije napunila osamnaest godina; ili
- (b) regrutovanje, sakrivanje, prevoz, obezbeđivanje ili nabavljanje osobe za rad ili usluge upotrebom sile, prevare ili prisile u svrhu podvrgavanja prisilnom ropstvu, ropskom radu, dužničkom ropstvu ili ropstvu.

Definicija termina

Seks trafiking podrazumeva regrutovanje, sakrivanje, prevoz, obezbeđivanje ili nabavljanje osobe u svrhu komercijalnog seksualnog odnosa.

Komercijalni seksualni odnos podrazumeva bilo koji seksualni odnos za koji osoba daje ili prima bilo šta što ima vrednost.

Prisila podrazumeva a) pretnje teškom povredom ili fizičko zadržavanje osobe; b) svaku prevaru, plan ili metod kojim se osoba navodi da poveruje da će posledica odbijanja odnosa biti teška povreda ili fizičko zadržavanje osobe; ili c) zloupotreba ili zaprečena zloupotreba zakonskog postupka.

Prsilno ropstvo podrazumeva stanje ropstva iznuđeno pomoću a) svake prevare, plana ili metode kojim se osoba navodi da poveruje da će posledica odbijanja takvog stanja ili nastavka takvog stanja biti teška povreda ili fizičko zadržavanje te ili neke druge osobe; ili b) zloupotreba ili zaprečena zloupotreba zakonskog postupka.

KOSOVO

Iako je formalno deo Srbije i Crne Gore, Kosovo se i dalje nalazi pod upravom Privremene administrativne misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija iz 1999. Od juna 1999. UNMIK obezbeđuje privremenu upravu na Kosovu i ima najvišu nadležnost nad organima borbe protiv trgovine ljudima kao što su policija i pravosuđe, ali sporo prebacuje nadležnost na lokalne institucije. UNMIK je svestan problema koji trgovina ljudima predstavlja na Kosovu i nastavlja da čini napore u borbi protiv trgovine ljudima u saradnji sa OEBS-om, privremenim institucijama samouprave (PISG) i lokalnim i međunarodnim nevladnim organizacijama. Odgovornost za socijalnu pomoć žrtvama trgovine ljudima dele UNMIK, PISG i međunarodne organizacije.

Kosovo je izvorna, tranzitna i odredišna tačka za trgovinu ženama i decom kojima se trguje unutar i preko područja Kosova u cilju seksualne eksploracije. Strane žrtve su uglavnom iz Moldavije, Ukrajine, Bugarske, Albanije, Rusije, Crne Gore, Slovačke i Nigerije. Izvesne žrtve prelaze preko Kosova na putu za Makedoniju, Italiju i Albaniju. Ustanovljen je značajan porast Kosovara kojima se tokom protekle godine trgovalo unutar granica Kosova, a žrtava takođe ima i iz drugih delova Srbije. Trgovci ljudima su prenestili prostituciju u okrilje privatnih domova i poslovne prateњe kako ih ne bi otkrili, što je posledica povećane kontrole barova i restorana koje vrše UNMIK-ova Jedinica za trgovinu ljudima (THBS) i Kosovska policija.

Krivično gonjenje

PISG je 2006. preuzeo veću odgovornost u borbi protiv trgovine ljudima sa policijskom jedinicom za borbu protiv trgovine ljudima koja je iz UNMIK-ove civilne policije prešla u ruke Kosovske policijske službe (KPS). Na Kosovu je zabranjena trgovina ljudima u cilju seksualne eksploracije i izrabljivanja prema Privremenom krivičnom zakoniku Kosova koji je stupio na snagu 2004. Kazne zaprećene za komercijalnu seksualnu eksploraciju jednake su kaznama za silovanje. Zakon propisuje dovoljno stroge kazne; međutim, kazne izrečene trgovcima ljudima mogu biti lake. KPS je izvestio a je 2006. preduzeto 99 operacija u cilju borbe protiv trgovine ljudima, od kojih su 24 operacije bile tajne. KPS je uhapsio 28 ljudi zbog trgovine ljudima, što je neznatno manje u poređenju sa 33 uhapšena prethodne godine. Identifikованo je 50 žrtava. Otkako je KPS preuzeo potpunu nadležnost za borbu protiv trgovine ljudima od UNMIK-ove policije, broj inspekcija barova drastično je povećan a takođe je porastao i broj barova koji su zatvoreni. Tokom prošle godine KPS je zatvorio 14 objekata za koje je postojala sumnja da su korišteni za eksploraciju žrtava trgovine ljudima. Pravosuđe je radilo na 42 predmeta trgovine ljudima, od kojih je rešeno 27 iz prethodnih godina. Tokom 2006. godine, 14 predmeta je završeno a doneto je 18 osuđujućih presuda. Petnaestoro je osuđeno na zatvorske kazne u trajanju od četiri meseca do devet godina, a troje je uslovno osuđeno. Iako je bilo izveštaja o umešanosti službenih lica u trgovinu ljudima, nije prijavljen nijedan slučaj krivične prijave ili presude protiv javnih zvaničnika koji su saučestvovali u trgovini ljudima.

Zaštita

U vezi sa pomoći koja se pruža žrtvama trgovine ljudima, i dalje postoji tesna saradnja između zvaničnika PISG-a, nevladinih organizacija i međunarodnih organizacija na Kosovu. UNMIK-ovi propisi štite žrtve od krivičnih prijava za prostituciju ili nezakonite aktivnosti počinjene usled činjenice da je osoba žrtva trgovine ljudima, iako je IOM izvestio da su neke žrtve bile zatvarane ili deportovane u zavisnosti koji je deo kaznenog zakonika primenjen. Kosovo podstiče žrtve da svedoče u istragama o trgovini ljudima, ali na njih ne vrši pritisak. Žrtve mogu podneti građansku tužbu ili tražiti zakonski postupak protiv trgovaca ljudima čije su žrtve. Žrtve trgovine ljudima imaju zakonsku mogućnost da umesto premeštanja u zemlje gde su izložene teškoćama ili odmazdi dobiju izbeglički status i da im budu odobrene boravišne dozvole ukoliko je to svršishodno. Advokati žrtava pomažu svim žrtvama trgovine ljudima pružajući im pravne savete i podršku. Za sve žrtve se obezbeđuje

prihvatište i pristup pravnim, medicinskim i psihološkim službama. PISG žrtvama obezbeđuje dvadesetčetvoročasovnu zaštitu i omogućava anonimno svedočenje u slučajevima gde je bezbednost žrtve ugrožena. Jedinica za pomoć i zastupanje žrtava premeštena je 2006. iz UNMIK-ovog odeljenja za pravosuđe u novo Ministarstvo pravde. Ova jedinica je 2006. pružila pomoć za 35 žrtava trgovine ljudima, dok je IOM pružio pomoć za 538 žrtava trgovine ljudima, od kojih je 51% bilo iz Moldavije. Finansiranje prihvatišta i dalje je neodgovarajuće. Ministarstvo rada i socijalnih pitanja obezbedilo je izvesna sredstva za žrtve lokalne trgovine ljudima. Najveće prihvatište za strane žrtve trgovine ljudima nije dobilo nikakva sredstva od države i oslanjalo se na strane donatore; zatvoreno je zbog pomanjkanja sredstava.

Prevencija

Većinu kampanja protiv trgovine ljudima vode međunarodne organizacije i nevladine organizacije uz podršku PISG-a. IOM i Ministarstvo pravde pokrovitelji su telefonskih linija za borbu protiv trgovine ljudima. Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije distribuiralo je informativne brošure u osnovnim i srednjim školama i u školski program uvelo informacije o borbi protiv trgovine ljudima. Kosovo je postavilo nacionalnog koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima i usvojilo Akcioni plan Kosova.